

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-06-

Nr. G-4884

01

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2004 M. SAUSIO 9 D. NUTARIMO NR. 21 „DĖL EUROPOS SĄJUNGOS REIKALŲ KOORDINAVIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija pakartotinai teikia tvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 9 d. nutarimo Nr. 21 „Dėl Europos Sąjungos reikalų koordinavimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas), kuriuo nauja redakcija išdėstomos Europos Sąjungos reikalų koordinavimo taisyklės.

Projekto tikslas

Projektas parengtas tobulinant Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės perkėlimo ir įgyvendinimo Lietuvos nacionalinėje teisėje procesus.

Atkreiptinas dėmesys, kad Projektas yra antras etapas kuriant efektyvesnę ES teisės aktų įgyvendinimo sistemą. Pirmuoju etapu buvo parengtos ir Vyriausybės Europos Sąjungos komisijoje 2022 m. kovo 8 d. patvirtintos ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo gairės, kuriose pateikta metodinė medžiaga valstybės institucijoms, įgyvendinančioms ES teisės aktus. Šios medžiagos pagrindu institucijos yra skatinamos nustatyti arba atsinaujinti ES teisės aktų įgyvendinimo vidaus tvarkas. Patvirtinus Projektu siūlomus pakeitimus, valstybės institucijos turės aktualius įrankius stiprinti ES teisės įgyvendinimo vidaus kontrolę.

Vis dar didelė dalis ES lygmeniu priimtų teisės aktų vėluojama perkelti arba įgyvendinti nacionalinėje teisėje, todėl Projektu siekiama sudaryti sąlygas savalaikiam naujų ES teisės aktų perkėlimui ir įgyvendinimui. Taip pat siektina, kad ES teisės aktus perkeliančios ar įgyvendinančios institucijos anksčiau pradėtų vertinti įgyvendinamų ES teisės aktų turinį, siekiant visaverčio ir efektyviausio konkretaus ES teisės akto įgyvendinimo modelio. Atsižvelgiant į tai, visų pirma, Projektu siekiama aiškiau ir tiksliau reglamentuoti ES teisės perkėlimo procesus, ypatingą dėmesį skiriant direktyvų perkėlimo planavimui ir planų vykdymo kontrolei. Antra, Projektu numatoma stiprinti Europos Komisijos inicijuojamų ES teisės ikipažeidiminių ir pažeidimo procedūrų koordinavimą, užtikrinti tinkamą nacionalinės teisės nesuderinamumą su ES teise pašalinimą ir siekiama išvengti potencialių ES teisės ikipažeidiminių ir pažeidimo procedūrų inicijavimo, atsižvelgti į pasikeitusią Europos Komisijos inicijuojamų ES teisės ikipažeidiminių ir pažeidimo procedūrų politiką. Taip pat, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos siūlymu, siekiant didesnio efektyvumo bei procesų aiškumo, trumpinamas Lietuvos Respublikos atstovų, dalyvavusių ES Tarybos, COREPER, Specialiojo žemės ūkio komiteto, ES Tarybos darbo grupių ir komitetų posėdžiuose, išsamių ataskaitų pateikimo terminas.

Projektu siūlomi pakeitimai

Projektu siūlomi šie Europos Sąjungos reikalų koordinavimo taisyklių (toliau – Taisyklės) pakeitimai:

1. Nuo 2019 m. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija koordinuoja valstybės institucijų ir įstaigų veiksmus Europos Sąjungos teisės perkėlimo ir įgyvendinimo srityje, atstovauja Lietuvos Respublikos Vyriausybei Europos teisminėse institucijose bei koordinuoja Europos teisminių institucijų priimtų sprendimų vykdymą. Tuo pačiu metu Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, jos kompetencijai priskirtose srityse, perkelia ir įgyvendina ES teisę, šalina nustatytus nacionalinės ir ES teisės nesuderinamumus ir siūlo Lietuvos Respublikos Vyriausybei tvirtinti pozicijas Europos teisminėse institucijose nagrinėjamose bylose. Siekiant aiškiau atskirti šias funkcijas, siūloma įvesti naujas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos roles atskleidžiančias formuluotes – „centrinis ES teisės įgyvendinimo koordinatorius“ ir „centrinis atstovavimo Europos teisminėse institucijose koordinatorius“.

2. Dėl pasikeitusios Europos Komisijos ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo valstybės narėse priežiūros politikos tikslinamos esamos formuluotės – ES teisės ikipažeidiminė procedūra, ES teisės pažeidimo procedūra.

3. Tikslinami ES teisės įgyvendinimo koordinavimo procesai: aiškiau reglamentuojamos centrinio ES teisės įgyvendinimo koordinatoriaus ir kitų procese dalyvaujančių institucijų kompetencijos, funkcijos, teisės ir pareigos. Projekte ES teisės aktų įgyvendinimo koordinavimo skyrius suskirstomas į skirsnius pagal svarbiausius ES teisės įgyvendinimo procesų etapus:

3.1. ES teisės aktų registraciją ir kompetentingų institucijų priskyrimą reglamentuojančiame skirsnyje aiškiai įtvirtinamos centrinio ES teisės įgyvendinimo koordinatoriaus ir kitų procese dalyvaujančių institucijų teisės ir pareigos, tikslinamas nesutarimų sprendimo mechanizmas (numatoma galimybė nesutarimų sprendimą inicijuoti ne tik centriniam ES teisės įgyvendinimo koordinatoriui, bet ir suinteresuotoms institucijoms), įtvirtinami nauji nesutarimų sprendimo formatai – Vyriausybės Europos Sąjungos komisija, Ministrų atstovų pasitarimas ar Vyriausybės pasitarimas.

3.2. Ypatingas dėmesys skiriamas Taisyklių skirsniui, reglamentuojančiam ES teisės aktų perkėlimo ir įgyvendinimo planų rengimą bei įgyvendinimą. Kaip rodo ilgalaikė ES teisės įgyvendinimo koordinavimo praktika, ES teisės aktų perkėlimo ir įgyvendinimo planų vykdymo vėlavimai dažnu atveju tampa viena esminių priežasčių, kai suplanuoti ES teisės aktus perkeliančios ir įgyvendinančios teisės aktai priimami vėliau nei būtina, siekiant laikytis ES teisės aktuose numatytų terminų. Opiausi vėlavimai – dėl direktyvų perkėlimo.

Metai	2019	2020	2021	2022
Notifikuotinių direktyvų skaičius	39	40	54	43
Vėluotų perkelti direktyvų skaičius ir procentinė dalis	11 (28%)	17 (43%)	24 (56%)	10 (33%)
Per metus pradėtų ES teisės pažeidimo procedūrų dėl direktyvų neperkėlimo skaičius	5	11	20	10

Didžioji dalis vėlavimų perkelti direktyvas yra tiesiogiai susiję su jų perkėlimui reikalingų įstatymų ir juos įgyvendinančių teisės aktų projektų rengimu. Atsižvelgiant į pastarųjų metų direktyvų perkėlimo rezultatus, Projekte atnaujintas direktyvas perkeliančių priemonių rengimo planavimo mechanizmas, kuriuo tiksliau, aiškiau ir nuosekliau reglamentuojamas direktyvas perkeliančių priemonių rengimas. Siekiama, kad direktyvos perkėlimo planas būtų rengiamas kaip galima anksčiau, tiksliai ir išsamiai. Pažymėtina, kad šiuo metu atsakingos institucijos dažnai planuodamos direktyvos perkėlimą neparengia tikslių direktyvos perkėlimo planų (nenurodo

įstatymus įgyvendinančių teisės aktų) ir vėliau perkėlimo proceso eigoje planus tobulina. 2018-2020 m. tobulinta ne mažiau kaip 50% direktyvų perkėlimo planų. Tokia praktika iškraipo direktyvos perkėlimo darbų nuoseklumą, nacionalinių priemonių vykdymo terminus, nepalieka laiko priimti visus reikalingus įgyvendinančius teisės aktus. Pažymėtina, kad Projekto pakeitimais nesiekama uždrausti ar riboti direktyvų perkėlimo planų tobulinimo. Projekte detalizuojant planavimo taisyklės siekiama, kad direktyvos perkėlimo planas iš pat pradžių būtų parengtas tinkamai įvertinus nacionalinio teisinio reguliavimo pokyčio poreikį, o plano tobulinimas vėliau būtų atliekamas tik išimtiniais atvejais, kai reikalinga keisti jau suplanuotas priemones.

Projekte ypatingas dėmesys skiriamas įstatymų projektų planavimui, kadangi būtent jų parengimo, derinimo, svarstymo ir priėmimo vėlavimai, kaip rodo pastarųjų metų ES teisės įgyvendinimo ataskaitos pristatymai Vyriausybės Europos Sąjungos komisijoje, dažniausiai lemia direktyvų perkėlimo vėlavimus. Projektu taip pat tikslinamos nuostatos atsižvelgiant į poreikį tinkamai planuoti direktyvą perkeliančio įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų priėmimą bei kitų priemonių įvykdymą. Nustatoma taisyklė, kad kitų ES teisės aktų (reglamentų, sprendimų ir kt.) įgyvendinimo planai būtų rengiami ir įgyvendinami analogiška tvarka, kuri taikoma ir direktyvoms, jei centrinis ES teisės įgyvendinimo koordinаторius nenustato kitaip.

3.3. Projekte įterpiamas naujas skirsnis, kuriuo aiškiai įtvirtinami atvejai, kada pildomos ir į LINESIS keliamos atitikties lentelės. Atsižvelgiant į Europos Komisijos praktiką, naujai reglamentuojama atitikties lentelės kaip aiškinamojo dokumento koncepcija.

4. Pildomas ir tikslinamas nesutarimų tarp institucijų sprendimo kiekviename ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo procese mechanizmas. Be jau esamų nesutarimų sprendimo formatų – Vyriausybės Europos Sąjungos komisijos, Vyriausybės pasitarimo, įvedamas naujas nesutarimų sprendimo formatas – Ministrų atstovų pasitarimas. Pastarųjų metų nesutarimų dėl ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo sprendimo praktika rodo, kad šie nesutarimai efektyviai ir operatyviai išsprendžiami asmenų, tiesiogiai atsakingų už atitinkamas valdymo sritis ir (ar) organizuojančių bei prižiūrinčių ministerijos veiklą, lygiu. Ministrų atstovų pasitarimo formatas galėtų būti efektyvus įrankis sprendžiant daugiasritį ES teisės akto perkėlimo ar įgyvendinimo klausimą.

5. Atsižvelgiant į besikeičiančią ir griežtėjančią Europos Komisijos vykdomą ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo valstybėse narėse kontrolės politiką, tikslinamas ES teisės ikipažeidiminių ir pažeidimo procedūrų koordinavimas:

5.1. Dėl savo specifinių ypatumų atskirai reglamentuojamos ES teisės ikipažeidiminė ir pažeidimo procedūrų stadijos. Taip pat pridedamos nuostatos, reglamentuojančios bendrus visoms stadijoms klausimus.

5.2. Atsižvelgiant į pasikeitusią Europos Komisijos ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo priežiūros bei ES teisės pažeidimo procedūrų koordinavimo praktiką, ES teisės pažeidimo procedūras reglamentuojančios nuostatos papildytos atvejais, kai Europos Komisijos gali būti prašoma pratęsti atsakymų Europos Komisijai pateikimo terminus, ir atvejais, kai Europos Komisijai turi būti teikiama papildoma informacija dėl pradėtos ES teisės ikipažeidiminės ar pažeidimo procedūros.

5.3. Aiškiau reglamentuotas atsakymų Europos Komisijai dėl ES teisės pažeidimo procedūrų, raštų dėl atsakymų pateikimo termino pratęsimo, raštų dėl papildomos informacijos Europos Komisijai pateikimo turinys, jų rengimas, derinimas ir teikimas Europos Komisijai.

6. Atsižvelgiant į poreikį operatyviau gauti informaciją apie ES institucijų, jų darbo grupių ir komitetų posėdžių eigą ir juose pristatytas kitų šalių pozicijas, ypač rengiantis ES Tarybos posėdžių rezultatų pristatymui Seimo Europos reikalų komitete arba (ir) Užsienio reikalų komitete, siūloma Projekto 54 punkte sutrumpinti išsamios posėdžio ataskaitos parengimo terminą iki 2 darbo dienų. Pažymėtina, kad daugelis ataskaitų faktiškai yra parengiamos greičiau, negu per dabartinį 3 darbo dienų terminą, o operatyvesnis jų parengimas tampa aktualus rengiantis Lietuvos pirmininkavimui ES 2027 metais (ankstesnio 2013 m. pirmininkavimo metu buvo prašoma ataskaitas parengti ne vėliau kaip per 4 val. nuo posėdžio pabaigos).

7. Projektu taip pat atliekami kiti Taisyklių techniniai ir redakciniai patikslinimai. Dėl didelės pakeitimų apimties visame tekste Taisyklės dėstomos nauja redakcija.

Be aptartų Taisyklių pakeitimų, Projektu Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija įgaliojama teikti išvadas dėl teisės aktų projektų atitikties ES teisei ir ES Teisingumo Teismo sprendimams.

Atkreiptinas dėmesys, kad geresnius ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo rezultatus lėmė ir tai, kad, palyginus su 2021 metais, 2022 metais buvo mažiau direktyvų, kurias valstybės narės turėjo perkelti ir įgyvendinti nacionalinėje teisėje. Tai lėmė ir mažesnį pradėtų ES teisės pažeidimo procedūrų dėl neperkėlimo skaičių. Tačiau ES teisę perkeliančių ir įgyvendinančių priemonių rengimo ir priėmimo vėlavimų skaičius išlieka didelis.

Metai	2019	2020	2021	2022
Vėluotos įvykdyti priemonės	154	185	272	157
Iš jų – įstatymai	47	78	98	55

Priėmus Projektą bus sudarytos sąlygos kokybiškam ir savalaikiam ES teisės perkėlimui į Lietuvos nacionalinę teisę bei nuosekliam ir geriau koordinuotam ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo procesui. Tikėtina, kad detalesnis ir išsamesnis ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo reguliavimas trumpuoju laikotarpiu lems daugiau fiksuojamų institucijų vėlavimų, tačiau vidutiniuoju ir ilguoju laikotarpiu dėl efektyviau valdomų ir kontroliuojamų procesų situacija stabilizuosis bei vėlavimų sumažės. Tai, kartu su detaliau, išsamiau ir todėl efektyviau valdomais ES teisės ikipažeidiminių ir pažeidimo procedūrų procesais, padės laiku ir tinkamai institucijoms vykdyti su naryste ES susijusius Lietuvos įsipareigojimus, mažins prieš Lietuvą Europos Komisijos pradedamų ES teisės ikipažeidiminių ir pažeidimo procedūrų skaičių bei padės valdyti pradėtas procedūras ir siekti spartesnio jų nutraukimo.

Pažymėtina, kad Projektu siekiama reikšmingai sumažinti riziką valstybės finansams, kuomet Europos Komisija galėtų prašyti ES Teisingumo Teismo skirti finansinę sankciją Lietuvai dėl nepranešimo Europos Komisijai apie priemones, perkeliančias teisėkūrinės direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę. ES Teisingumo Teismas Lietuvai už minėto įsipareigojimo nevykdymą galėtų skirti periodinę baudą, vienkartinę baudą, arba abi baudas kartu. Minimali periodinė bauda Lietuvai būtų 572,46 EUR per dieną, maksimali – 34 347,6 EUR per dieną. Minimali vienkartinė bauda Lietuvai – 474 000 EUR.¹

Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Projekte naujos sąvokos ir terminai neapibrėžiami.

Neigiamų pasekmių dėl Projekto priėmimo nenumatoma.

Projektas derintas paskelbus Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemėje (TAIS).

Projektas teiktas derinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybai, Informacinės visuomenės plėtros komitetui, Lietuvos bankui, Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai,

¹ 2022 m. vasario 15 d. Komisijos komunikatas dėl Duomenų, naudojamų apskaičiuoti vienkartinėms sumoms ir baudoms, kurias Komisija siūlys taikyti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui vykdant pažeidimo tyrimo procedūrą, atnaujinimo (2022/C 74/02)

Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentui, Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, Lietuvos Respublikos valstybiniam patentų biurui, Lietuvos Respublikos vyriausiajai rinkimų komisijai, Lietuvos standartizacijos departamentui, Lietuvos statistikos departamentui, Nacionalinei teismų administracijai, Nacionaliniam akreditacijos biurui, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui, Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Valstybinė energetikos reguliavimo tarybai, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, Viešųjų pirkimų tarnybai, Valstybės įmonei „Regitra“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Lietuvos standartizacijos departamentas, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Viešųjų pirkimų tarnyba, Valstybės įmonė „Regitra“, Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija Nutarimo projektą derino be pastabų. Likusių institucijų pastabos suderintos darbo tvarka, išskyrus vienintelę likusią Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos pastabą dėl Taisyklių antrojo skirsnio (ES teisės aktų perkėlimo ir įgyvendinimo planų rengimas ir jų įgyvendinimas) 69-75 punktuose Teisingumo ministerijos siūlymo detalizuoti ES teisės aktų planuose įvedamų nacionalinių priemonių įgyvendinimo terminus, dėl kurios parengta pastabų derinimo pažyma. Iš dalies atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos pastabą Taisyklių projekto 72 punkte papildomai nurodoma, kad jei direktyvos perkėlimui numatoma priimti įstatymo projektą ir įstatymo įgyvendinamąjį arba kitą susijusį teisės aktą ar priemonę, planuojami įstatymo projekto rengimo, svarstymo ir priėmimo terminai ankstinami 4 mėnesiais, šį laikotarpį paliekant minėtų įstatymo įgyvendinamųjų arba kitų susijusių teisės aktų ar priemonių rengimui ir priėmimui. Manytina, kad tai suteiks institucijoms daugiau laiko parengti pirminius direktyvą perkeliančius įstatymo projektus ir juos įgyvendinančius teisės aktų projektus.

Projektas pataisytas atsižvelgiant į daugumą Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2023 m. kovo 28 d. išvadoje Nr. NV-694 pateiktų pastabų. Likusios pastabos, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, įtrauktos į parengtą pastabų derinimo pažymą.

Projektą parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Europos Sąjungos teisės grupės (grupės vadovas Karolis Dieninis (el. paštas karolis.dieninis@tm.lt, tel. +370 672 95956) vyresnysis patarėjas Mykolas Šavelskis (el. paštas mykolas.savelskis@tm.lt, tel. +370 673 22301), vyresnioji patarėja Vytautė Kazlauskaitė-Švenčionienė (el. paštas vytaute.kazlauskaite@tm.lt, tel. +370 612 06538) ir patarėja Ieva Visockienė (el. paštas ieva.visockiene@tm.lt, tel. +370 602 56393).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 9 d. nutarimo Nr. 21 „Dėl Europos Sąjungos reikalų koordinavimo“ pakeitimo“ projektas (nauja redakcija), 42 lapai;

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 9 d. nutarimo Nr. 21 „Dėl Europos Sąjungos reikalų koordinavimo“ pakeitimo“ projekto derinimo pažyma, 6 lapai.

Mykolas Šavelskis, tel. 8 673 22 301, el. p. mykolas.savelskis@tm.lt